

Verslag
Commissie voor Grensoverschrijdende Verstandhouding
4 november 2024, Kreis Kleve, Kleve

Aanwezig:

Leden: Marieke Moorman (Gemeente Land van Cuijk), Ferdinand Böhmer (Gemeinde Kranenburg), Jonathan Brauer (Gemeinde Weeze), Gerd Engler (Kreis Kleve) Jörn Franken (Stadt Rees), Frank de Gram (Gemeente Nijmegen), Leonard Grüttgen (Provincie Gelderland, Michael Rauner (Gemeente Bergen), Thilo Schwedmann (Stadt Xanten), Doede Sijtsma (Provincie Gelderland), Norbert Spinrath (LVR)

Euregio Rijn-Waal: Andreas Kochs, Heidi de Ruiter, Svenja Arntz, Sanne Jacobs

Gasten: Ralf Kalbfleisch, Gemeinsame Verbindungsstelle B-NL

Verontschuldigd:

Ralf Berensmeier (Kreis Wesel), Sjaak Böhmer (Gemeente Montferland), Katja Maria Eggers (Bezirksregierung Düsseldorf), Nadine Jordan (Stadt Hamminkeln), Jörn Franken (Stadt Rees), Jürgen Franken (Kreis Kleve), Frank Putzmann (Stadt Moers), Thomas Susen (Stadt Duisburg), Edwin Tiggers (Gemeente Lingewaard), Sijmen Versluijs (Gemeente Beuningen)

Punt 1 Opening en begroeting

Voorzitter Marieke Moorman heet alle aanwezigen van harte welkom op deze interessante locatie.

Gezien het feit, dat er veel nieuwe vertegenwoordigers aanwezig zijn, stelt zij voor om met een korte voorstelronde te beginnen.

Er zijn geen aanvullingen m.b.t. de agenda, deze wordt aldus ongewijzigd vastgesteld.

Punt 2 Vaststelling verslagen van de vergaderingen d.d. 15 april 2024 en 28 oktober 2024

Met betrekking tot de verslagen van 15 april 2024 en 28 oktober 2024 zijn er geen opmerkingen of wijzigingsvoorstellen.

Besluit:

Het verslag van de vergadering d.d. 15 april 2024 wordt ongewijzigd vastgesteld.

Het verslag van de vergadering d.d. 28 oktober 2024 wordt ongewijzigd vastgesteld.

Punt 3 GROS NL-NRW

Punt 3a Terugblik Grenslandconferentie 26 september in Krefeld

Punt 3b Grenslandagenda 2024-2025

Op verzoek van de voorzitter ligt de heer Kochs (Euregio Rijn-Waal) deze agendapunten kort toe. Hij geeft aan, dat de Grenslandconferentie in Krefeld zeer geslaagd was, met ruim 350 bezoekers. Mevrouw De Ruiter (Euregio Rijn-Waal) vult kort aan, dat de Euregio Rijn-Waal weer initiatiefnemer van een side event over Euregioprofiel scholen was. Dit overleg verliep zeer goed en de Bezirksregierungen zijn nu ook aangesloten bij de GROS-werkgroep onderwijs. Dit is heel fijn, omdat de Duitse zijde in dit overleg tot nu toe ondervertegenwoordigd was.

De vergadering van het Bestuurlijk Overleg was op voorhand spannend, omdat Nordrhein-Westfalen met het oog op de op 16 september in Duitsland ingevoerde grenscontroles de passage over open grenzen eenzijdig uit de Grenslandagenda had geschrapt. Dit leidde aan Nederlandse zijde en bij de Euregio's tot onbegrip. Er is afgesproken om wel in te stemmen met de doelen van de Grenslandagenda, zodat hier aan gewerkt kan worden. Met betrekking

tot de passage over open grenzen is afgesproken dat er een ambtelijke werkgroep komt, waarin een alternatief wordt geformuleerd. Dit alternatief wordt vervolgens aan het Bestuurlijk Overleg ter instemming aan voorgelegd en aan de Grenslandagenda 2024-2025 toegevoegd.

Punt 3c Terugblik gesprek Europacommissie Landtag NRW

Op verzoek van de voorzitter licht mevrouw De Ruiters aanvullend op de toelichting in de vergaderstukken kort toe, dat dit de tweede keer is, dat de Ausschuss für Europa en Internationales van de Landtag NRW de Euregio's had uitgenodigd om actuele thema's toe te lichten. Naar aanleiding van deze vergadering heeft de SPD-fractie de Euregio's de concept-begroting gestuurd met de vraag om te kijken naar de beoogde financiering voor de GrensInfoPunten. De beoogde financiering is iets lager dan gevraagd, maar biedt een goede stap in de juiste richting. De SPD gaat hierover vragen stellen tijdens het begrotingsdebat. Ook de CDU heeft via de media laten weten, dat de financiering van de GrensInfoPunten gedekt moet worden. Dit is voor ons heel belangrijk, omdat Nederland, Nordrhein-Westfalen, de provincies en de Euregio's afspraken over een structurele financiering hebben gemaakt, maar er naar vier jaar opnieuw onderhandeld moet worden over de hoogte hiervan.

Besluit:

De agendapunten 3a t/m 3c worden ter kennis genomen.

Punt 4 Grenscontroles langs de Duits-Nederlandse grens

Op verzoek van de voorzitter licht de heer Ralf Kalbfleisch van de Gemeinsame Verbindungsstelle B-NL dit agendapunt toe.

Allereerst gaat de heer Kalbfleisch kort in op de taken van de Gemeinsame Verbindungsstelle B-NL. Hier werken de Bundespolizei en de Koninklijke Marechaussee samen als het gaat om de uitwisseling van gegevens, het controleren van persoonsgegevens en bijvoorbeeld de uitwisseling van gevangenen of mensen die het land uitgezet worden. Er werken 9 mensen van de Bundespolizei en 15 van de Koninklijke Marechaussee. Het kantoor is 7 dagen per week, 24 uur per dag bemenst.

Vervolgens licht de heer Kalbfleisch de situatie met betrekking tot de grenscontroles toe, die Duitsland met ingang van 16 september 2024 langs alle binnengrenzen heeft ingevoerd. De heer Kalbfleisch geeft aan, dat de lidstaten, die het Schengenverdrag hebben ondertekend aan de Europese Commissie een uitzondering hierop kunnen aanvragen, mits gemotiveerd. Deze uitzondering kan na 6 maanden verlengd worden. Of dit gebeurt, is aan de politiek. Hier maken op dit moment meerdere lidstaten gebruik van. Duitsland heeft bijvoorbeeld ook tijdens de EK van afgelopen zomer een uitzondering gevraagd om extra grenscontroles uit te voeren. De directe aanleiding voor de huidige uitzondering zijn de gebeurtenissen in Solingen en het hoge aantal vluchtelingen en migranten, die naar Duitsland willen. Doel is het om de gevolgen voor de transportsector en grensgangers zo beperkt mogelijk te houden. De uitzondering betekent namelijk, dat men een controlerecht heeft, geen controledwang. Langs de Nederlands-Duitse grens is de Bundespolizei Bad Bentheim voor de grens tussen Niedersachsen en Nederland verantwoordelijk. Kleve is verantwoordelijk voor het gebied tussen Bad Bentheim en de Bundesautobahn 53 bij Roermond. Zuidelijker is Aachen verantwoordelijk. De verantwoordelijke Bundespolizei bepaalt zelf hoe deze grenscontroles vorm gegeven worden, vandaar dat er in het noorden wel vaak op de snelwegovergangen gecontroleerd wordt en in onze regio minder. Men controleert met name op terrorisme, mensenhandel, irreguliere migratie en op personen die een inreisverbod voor Duitsland hebben of in Duitsland door justitie gezocht worden. In het kader van Schengen zijn deze controles ook mogelijk. Met de uitzondering is het nu mogelijk om deze personen het inreizen naar Duitsland te weigeren, zonder dat deze personen officieel uitgewezen moeten worden. Dit is efficiënter.

Mevrouw Moorman vraagt hoe men weet, wie men aanhoudt, niet elke auto wordt gecontroleerd. De heer Kalbfleisch geeft aan, dat dit ervaring is, men kijkt naar binnen en bepaalt of de automobilist mag doorrijden of niet. In principe kan en mag iedereen gecontroleerd worden.

De heer Engler (Kreis Kleve) vraagt wat het verschil is tussen deze controles en die tijdens de EK van afgelopen zomer. De heer Kalbfleisch geeft aan, dat er juridisch geen verschil is tussen de controles, alleen de doelgroep is nu anders. Tijdens de EK waren het met name hooligans, mensen met een stadionverbod etc. Nederland had zijn fans echter goed onder controle, dus er waren weinig mensen die aan de grens geweigerd of teruggestuurd werden. Ook toen werd er echter naar andere personen gekeken, die nu meer in focus staan.

De heer Spinrath (LVR) geeft aan, dat hij uit de media heeft vernomen, dat bij de tussenbalans na zes weken is gebleken, dat slechts 800 mensen langs de Duitse binnengrenzen zijn tegengehouden of opgepakt. Dit is een zeer beperkt aantal. De politievakbonden geven aan, dat de inzet van personeel waanzinnig hoog is en niet alle grenzen gecontroleerd worden. Hij vraagt zich af hoe de heer Kalbfleisch dit ziet. De heer Kalbfleisch geeft aan, dat het de politieke wens is om op deze manier grenscontroles mogelijk te maken. De mogelijkheid om controlepunten in te richten en de vereenvoudigde juridische mogelijkheden maken het werk voor de Bundespolizei wel makkelijker. Ook is duidelijk, dat als iemand op punt a wordt teruggestuurd, hij het bij punt b nog een keer kan proberen. Voor reizende criminelen, de georganiseerde misdaad en bijvoorbeeld de geldautomatendieven zijn er ook controles verder van de grens af mogelijk. Men is zich echter van de gaten in het systeem bewust. Met betrekking tot het beschikbare personeel geeft de heer Kalbfleisch aan dat het controleren van de grenzen een van de taken is van de Bundespolizei is, hier is dus personeel voor beschikbaar. Op de manier waarop de controles nu worden vormgegeven is hier ook personeel voor. Anders wordt het als er bijvoorbeeld vaste, permanent bemenste controlepunten worden ingevoerd of de intensiteit wordt opgevoerd, dan moet er met personeel en taken geschoven worden.

De heer Sijsma (Provincie Gelderland) vraagt of er al een vergelijking tussen de aantallen mensen die voor de invoering van de grenscontroles de toegang werd geweigerd en nu bekend is. De heer Kalbfleisch geeft aan, dat de invoering van de grenscontroles uiteraard geëvalueerd zal worden, maar dat deze gegevens nu nog niet bekend zijn.

De heer Rauner (Gemeente Bergen) geeft aan, dat hij als burgemeester van een grensgemeente nog niet veel heeft gemerkt of overlast heeft ervaren van de grenscontroles. Het voordeel voor de overheid lijkt hem met name te zitten in de juridische mogelijkheden met betrekking tot profilering, gebruik van data en legitimatiebewijzen.

De heer Engler vraagt of al bekend is of de Nederlandse grenscontroles op dezelfde manier zullen worden vormgegeven. De heer Kalbfleisch geeft aan, dat dit nog niet bekend is, maar er goede contacten zijn met de Koninklijke Marechaussee. De Koninklijke Marechaussee richt zich nu met name op Schiphol en voor de controles langs de NL-D-B binnengrenzen moeten er meer krachten langs de binnengrenzen komen. Dit wordt nu georganiseerd. Daarnaast werkt Nederland net als Duitsland informatie gestuurd met behulp van camera's bij de grote grensovergangen. Het is belangrijk om aan de wederzijdse maatregelen bij te dragen.

De voorzitter bedankt de heer Kalbfleisch voor zijn zakelijk toelichting. Het is interessant en nuttig om te horen, hoe de grenscontroles praktisch gezien werken.

De heer Kochs bericht ten slotte over de resolutie die de AEER (Association of European Border Regions) heeft aangenomen over dit onderwerp. Deze resolutie was ingediend door de Nederlandse Euregio's, waaronder de Euregio Rijn-Waal. Deze resolutie heeft al tot veel media-aandacht geleid. De resolutie is bij het verslag gevoegd.

Besluit:

Het agendapunt wordt ter kennis genomen.

Punt 5 Euregionaal Forum Gezondheidszorg

De voorzitter leidt het onderwerp kort in en geeft vervolgens het woord aan mevrouw Jacobs (Euregio Rijn-Waal). Mevrouw Jacobs is sinds juni werkzaam bij de Euregio Rijn-Waal en o.a. verantwoordelijk voor het Euregionaal Forum Gezondheidszorg. Mevrouw Jacobs licht met behulp van een powerpointpresentatie (bijgevoegd) de stand van zaken met betrekking tot het Euregionaal Forum Gezondheidszorg toe. Dit forum bestaat in 2025 30 jaar en omvat ca. 40 leden, die regelmatig bijeen komen. Als voorbeeld van een succesvol project dat dankzij het Euregionaal Forum Gezondheidszorg tot stand zijn gekomen, noemt mevrouw Jacobs de grensoverschrijdende inzet van de traumahelikopters in de Euregio Rijn-Waal. Wegens o.a. corona en het vertrek van mevrouw Remers, die jarenlang de coördinator van het Euregionaal Forum Gezondheidszorg was, had het netwerk de afgelopen twee jaar te kampen met teruglopende belangstelling. Omdat de leden echter tegelijkertijd aangaven een actief grensoverstijgend netwerk belangrijk te vinden, heeft de Euregio Rijn-Waal dit jaar met behulp van een trainee geïnventariseerd, waar de leden behoefte aan hebben en is een strategie voor de toekomst ontwikkeld. Om de nieuwe start van het netwerk in te luiden vindt er op 19 november een bijeenkomst plaats in het Radboud Experience Center van het Radboudumc in Nijmegen. Ook voor het voorjaar 2025 is er al een bijeenkomst gepland.

De heer Rauner vraagt of het netwerk zich alleen beperkt tot gezondheidsinstellingen of dat hier ook andere veiligheidsdiensten bij betrokken zijn. Het eerste is het geval. Mevrouw De Ruiter vult aan, dat de veiligheidsdiensten allen participeren in de multidisciplinaire Ronde Tafel Openbare Orde en Veiligheid, die door de Euregio Rijn-Waal wordt gefaciliteerd.

De heer Spinrath (LVR) vraagt of ook de LVR-Kliniken in het netwerk vertegenwoordigd zijn. Mevrouw Jacobs geeft aan dat dit het geval is en dat de LVR-Kliniken op het gebied van kinder- en jeugdpsychiatrie nauw samenwerken met Karakter uit Nijmegen en zij ook deel uit maken van een Interreg-project.

Mevrouw Moorman verzoekt om de gegevens van Sanne Jacobs in het verslag op te nemen: jacobs@euregio.org, +49-2821 793038).

Mevrouw Moorman bedankt mevrouw Jacobs hartelijk voor de toelichting en wenst haar veel succes in haar nieuwe functie.

Besluit:

Het agendapunten wordt ter kennisgenomen.

Punt 6 Interreg VI A Deutschland-Nederland

Punt 6a Stand van zaken Interreg VI A Deutschland-Nederland

De voorzitter vraagt aan de heer Kochs of hij dit punt noch extra wil toelichten. De heer Kochs geeft aan, dat er inmiddels 10 projecten binnen de prioriteiten 3 en 4 zijn goedgekeurd, die in een eerder stadium aan de commissie zijn voorgelegd. De projecten GrenzTalentFit (arbeidsmarkt) en FLEX (automatisering in het OV), die op 28 oktober in de gezamenlijke commissievergadering zijn behandeld, bevinden zich in de goedkeuringsprocedure. Nieuwe projectideeën zijn nog steeds van harte welkom bij de collega's van het .Regionaal Programmamanagement. Dit geldt ook voor het KPF.

Punt 6b Stand zaken kleine projecten Kleinprojectenfonds

Punt 6c Stand van zaken mini-projecten Kleinprojectenfonds Op verzoek van de voorzitter licht mevrouw Arntz (Euregio Rijn-Waal) deze agendapunten kort toe. Zij legt voor de nieuwe leden kort, uit, dat het KleinProjectenFonds (KPF) de opvolger van People to People is. Kleinere projecten op het gebied van people to people, educatie, health en governance kunnen binnen het KPF net als voorheen een subsidie van

max 50% en max. 25.000 euro aanvragen. Nieuw is dat deze projecten achteraf geen facturen en betalingsbewijzen hoeven te overleggen. Het subsidietraject is hierdoor sterk vereenvoudigd. Met betrekking tot de mini-projecten geeft mevrouw Arntz aan, dat deze projecten in de nieuwe subsidiefase een vast bedrag van 750 euro ontvangen, ook deze projecten hoeven geen facturen en betalingsbewijzen te overleggen. De aanvraagprocedure is geheel digitaal met een eigen aanvraagtool: <https://kpf.deutschland-nederland.eu/>.

Op dit moment zijn er 22 KPF-projecten en 125 mini-projecten goedgekeurd.

Besluit:

De agendapunten 6a t/m 6c worden ter kennisgenomen.

Punt 7 Mededelingen / Rondvraag

De voorzitter wijst de leden op de vooraankondiging (Punt 7d) van de Eindejaarsbijeenkomst op 16 december en nodigt de leden van harte uit voor deze bijeenkomst.

Met betrekking tot de vergaderdata voor 2025 (Punt 7e) vraagt zij alle leden om per vergadering 2 uur in hun agenda's te reserveren.

Er zijn geen vragen of opmerkingen met betrekking tot agendapunt 7a t/m 7c.

Er zijn geen verdere vragen of opmerkingen voor de rondvraag.

Besluit:

De agendapunten 7a t/m 7c worden ter kennisgenomen.

Punt 8 Sluiting

De voorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun constructieve bijdrage en sluit de vergadering.

Aansluitend leidt de heer Kalbfleisch de deelnemers rond in de Gemeinsame Verbindungsstelle B-NL waar de deelnemers een interessante toelichting krijgen.

26 november 2024, Heidi de Ruiter